

ЧЕКОРИ/СЕКВЕНЦИ НА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН

ЧЕКОРИ/СЕКВЕНЦИ НА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН

Методологија на УП

50-ти и 60-ти: план на конечна состојба – секторски студии, први експлицитни урбанистички методи – сито карти и студии за сообраќај;

70-ти: рационално планирање – експлицитно формулирање на целите, подготовка и оценувањето на алтернативните решенија со дефинирање на проекции за развој

90-ти: консензусно планирање – партиципација на јавноста, размена и подеднакво располагање со информации, расправа и „преговарање“.

00-ти: интегрирано планирање – процес кој ги обединува во единствена целина рационалното планирање, консензусното планирање и „урбаниот дизајн“

Фази на процесот на УП

1. План за планирање
2. Информациска основа
3. Анализа на состојбите и проблемите
4. Формулација на потреби, цели, критериуми и програмски барања
5. Изработка на алтернативни решенија (планирање во потесна смисла на зборот)
6. Евалуација на алтернативите и избор на оптимално решение
7. Изработка и донесување на планот
8. Спроведување на планот и мониторинг

Чекори на изработка на УП

1. Определување на локациски барања
- 2а. Определување на просторни барања
3. Анализа на локациските погодности
4. Прелиминарна синтеза
- 2б. Рафинирање на просторните барања
5. Анализа на капацитетот на просторот
6. Изработка на алтернативни плански решенија
7. Избор од алтернативите и изработка на планот

Методологија на УП

50-ти и 60-ти: план на конечна состојба – секторски студии, први експлицитни урбанистички методи – сито карти и студии за сообраќај;

70-ти: рационално планирање – експлицитно формулирање на целите, подготовка и оценувањето на алтернативните решенија со дефинирање на проекции за развој

90-ти: консензусно планирање – партиципација на јавноста, размена и подеднакво располагање со информации, расправа и „преговарање“.

00-ти: интегрирано планирање – процес кој ги обединува во единствена целина рационалното планирање, консензусното планирање и „урбаниот дизајн“

Фази на процесот на УП

1. План за планирање
2. Информациска основа
3. **Анализа на состојбите и проблемите**
4. **Формулација на потреби, цели, критериуми и програмски барања**
5. Изработка на алтернативни решенија (планирање во потесна смисла на зборот)
6. Евалуација на алтернативите и избор на оптимално решение
7. Изработка и донесување на планот
8. Спроведување на планот и мониторинг

Чекори на изработка на УП

1. Определување на локациски барања
- 2a. Определување на просторни барања
3. Анализа на локациските погодности
4. Прелиминарна синтеза
- 2b. Рафинирање на просторните барања
5. Анализа на капацитетот на просторот
6. Изработка на алтернативни плански решенија
7. Избор од алтернативите и изработка на планот

Методологија на УП

50-ти и 60-ти: план на конечна состојба – секторски студии, први експлицитни урбанистички методи – сито карти и студии за сообраќај;

70-ти: рационално планирање – експлицитно формулирање на целите, подготовка и оценувањето на алтернативните решенија со дефинирање на проекции за развој

90-ти: консензусно планирање – партиципација на јавноста, размена и подеднакво располагање со информации, расправа и „преговарање“.

00-ти: интегрирано планирање – процес кој ги обединува во единствена целина рационалното планирање, консензусното планирање и „урбаниот дизајн“

Фази на процесот на УП

1. План за планирање
2. Информациска основа
3. Анализа на состојбите и проблемите
4. Формулација на потреби, цели, критериуми и програмски барања

5. Изработка на алтернативни решенија (планирање во потесна смисла на зборот)
6. Евалуација на алтернативите и избор на оптимално решение
7. Изработка и донесување на планот
8. Спроведување на планот и мониторинг

Чекори на изработка на УП

1. Определување на локациски барања
- 2а. Определување на просторни барања
3. Анализа на локациските погодности
4. Прелиминарна синтеза
- 2б. Рафинирање на просторните барања
5. Анализа на капацитетот на просторот
6. Изработка на алтернативни плански решенија
7. Избор од алтернативите и изработка на планот

Методологија на УП

50-ти и 60-ти: план на конечна состојба – секторски студии, први експлицитни урбанистички методи – сито карти и студии за сообраќај;

70-ти: рационално планирање – експлицитно формулирање на целите, подготовка и оценувањето на алтернативните решенија со дефинирање на проекции за развој

90-ти: консензусно планирање – партиципација на јавноста, размена и подеднакво располагање со информации, расправа и „преговарање“.

00-ти: интегрирано планирање – процес кој ги обединува во единствена целина рационалното планирање, консензусното планирање и „урбаниот дизајн“

Фази на процесот на УП

1. План за планирање
2. Информациска основа
3. Анализа на состојбите и проблемите
4. Формулација на потреби, цели, критериуми и програмски барања
5. Изработка на алтернативни решенија (планирање во потесна смисла на зборот)
6. Евалуација на алтернативите и избор на оптимално решение
7. Изработка и донесување на планот
8. Спроведување на планот и мониторинг

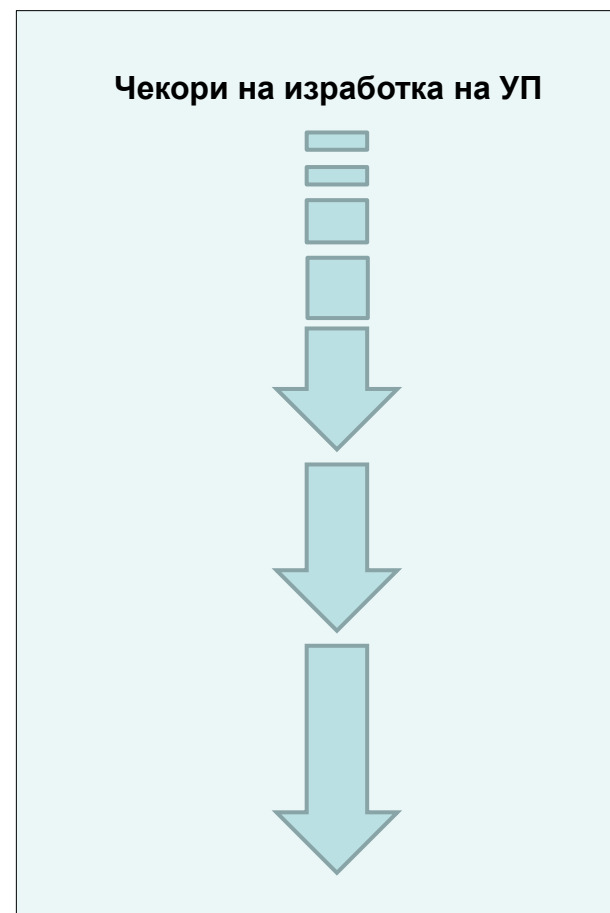
Чекори на изработка на УП

1. Определување на локациски барања
- 2а. Определување на просторни барања
3. Анализа на локациските погодности
4. Прелиминарна синтеза
- 2б. Рафинирање на просторните барања
5. Анализа на капацитетот на просторот
6. Изработка на алтернативни плански решенија
7. Избор од алтернативите и изработка на планот

ЧЕКОРИ/СЕКВЕНЦИ НА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН

Изработката на урбанистичкиот план подразбира дека се извршени сите претходни истражувања, снимања и анализа на постојната состојба и проблемите, дека се подготвени проекциите на развој на населението и неговите активности, дека е усвоена стратегија на развој на животната средина и утврдени програмските основи на планот (фаза 1-4).

1. План за планирање
2. Информациска основа
3. Анализа на состојбите и проблемите
4. Формулација на потреби, цели, критериуми и програмски барања
5. Изработка на алтернативни решенија (планирање во потесна смисла на зборот)
6. Евалуација на алтернативите и избор на оптимално решение
7. Изработка и донесување на планот
8. Спроведување на планот и мониторинг

ЧЕКОРИ/СЕКВЕНЦИ НА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН

Изработката на урбанистичкиот план подразбира дека се извршени сите претходни истражувања, снимања и анализа на постојната состојба и проблемите, дека се подготвени проекциите на развој на населението и неговите активности, дека е усвоена стратегија на развој на животната средина и утврдени програмските основи на планот.

Процесот на изработка на урбанистичкиот план, во потесна смисла содржи шест делумно независни, последователни секвенци/чекори кои опфаќаат многу повратни спреги и ревидирања и последна седма секвенца, која може да се набљудува издвоено и има двојна суштина: во супстанцијална смисла, во неа на креативен начин се синтетизираат претходните шест секвенци, а во процедурална смисла технички се подготвува планот со содржина и фази согласно легислативата.

Чекори на изработка на УП

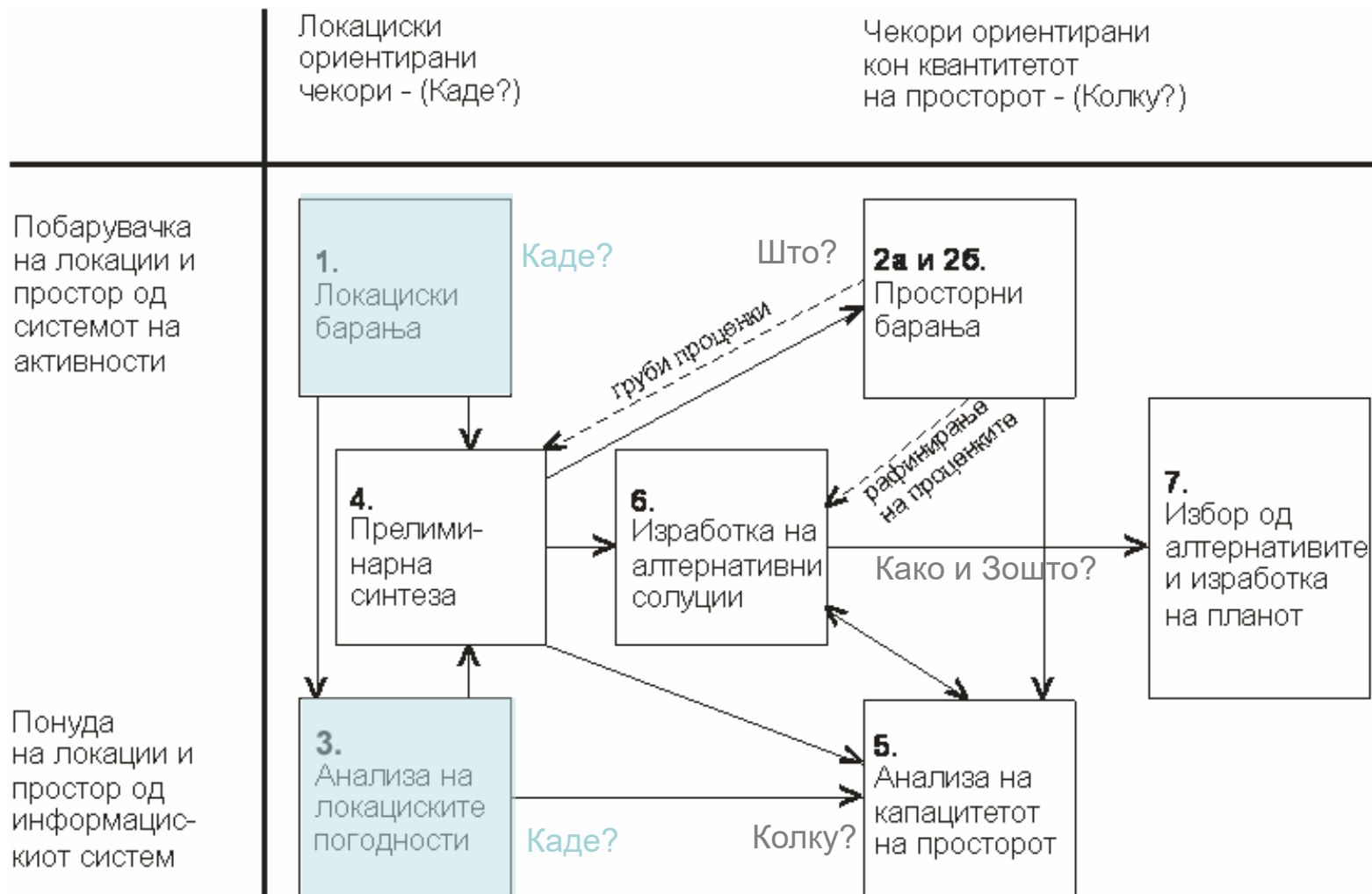
-
1. Определување на локациски барања
  - 2а. Определување на просторни барања
  3. Анализа на локациските погодности
  4. Прелиминарна синтеза
  - 2б. Рафинирање на просторните барања
  5. Анализа на капацитетот на просторот
  6. Изработка на алтернативни плански решенија
- +
7. Избор од алтернативите и изработка на планот

Изработката на урбанистички план може да се претстави како процес на врамнотежување на:

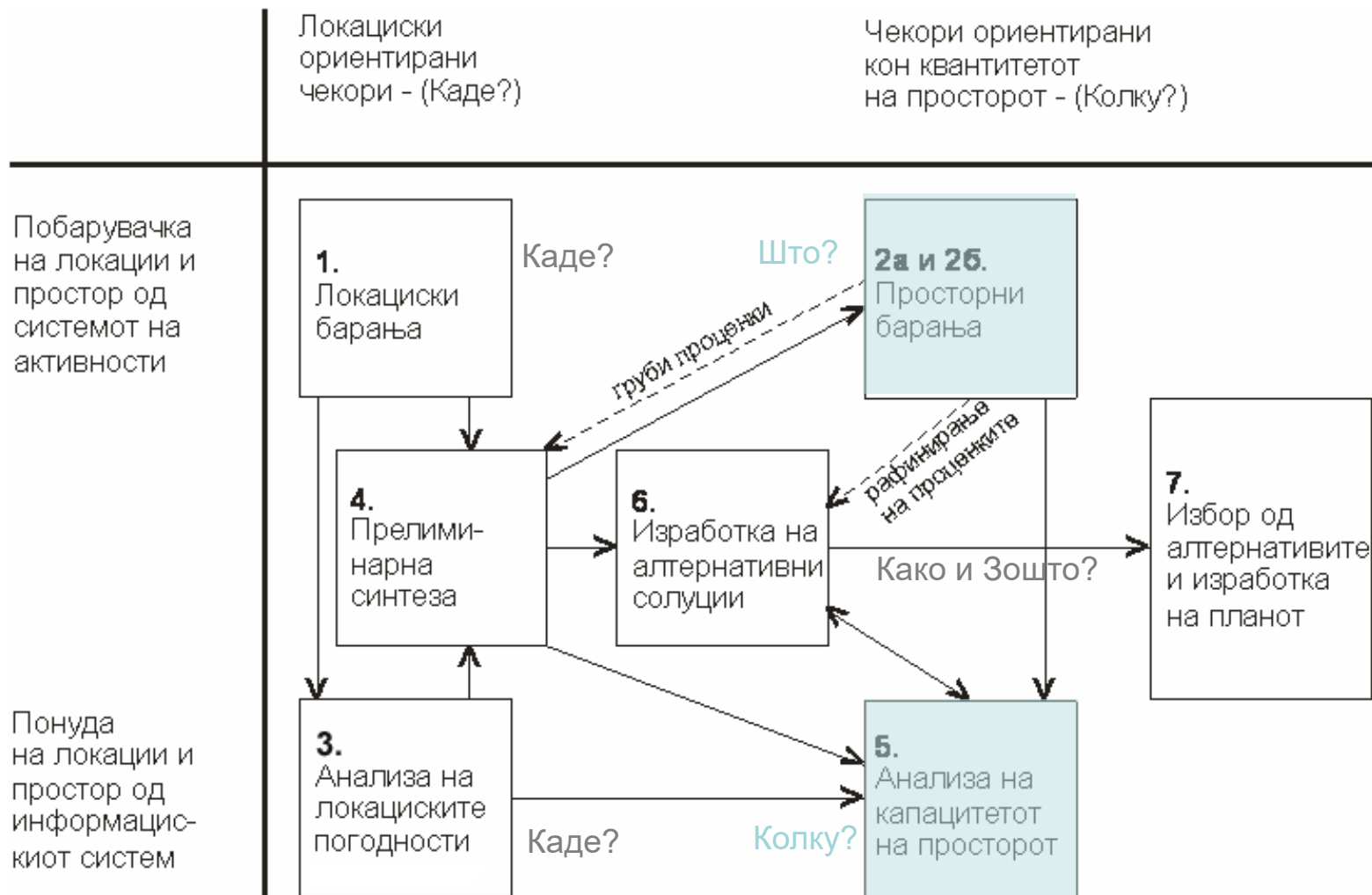
- Побарувачката и понудата
- Локациските и просторните барања
- Фазите на анализа и синтеза.

Изработката на урбанистички план може да се претстави како процес на врамнотежување на:

- Побарувачката и понудата
- Локациските и просторните барања
- Фазите на анализа и синтеза.

Изработката на урбанистички план може да се претстави како процес на врамнотежување на:

- Побарувачката и понудата
- Локациските и просторните барања
- Фазите на анализа и синтеза.

Изработката на урбанистички план може да се претстави како процес на врамнотежување на:

- Побарувачката и понудата
- Локациските и просторните барања
- Фазите на анализа и синтеза.

1. Определување на локациските барања:

Во оваа фаза се утврдуваат принципите за лоцирање на активностите во рамките на градскиот простор. Тие произлегуваат од целите на планот, од проблемската структура утврдена низ анализата, од проекциите за развој и програмските потреби и од потребата за компатибилен однос помеѓу процесот на урбанизација и процесите во животната средина. **Локациските барања треба да ги одразуваат локалните вредности и локалните состојби.** Во пракса формулацијата на локациските барања често не се разликува од план до план заради нивната поврзаност со културата, технологијата и прифатените заеднички гледишта на структурата, но и заради фактот што многу аспекти се стандардизираат и се условени од подзаконски акти.

Активното учеството на жителите уште во раните фази на процесот на планирање придонесува кон разбирање на локалните вредности и на локалната традиција и важноста на одделни локации.

Локациските барања најчесто опфаќаат пет главни функционални зони во рамките на територијата на градот:

- зони за домување,
- работни зони,
- зони на центри,
- зони за рекреација и отворени простори и
- зони со специјална намена

*Покрај овие се среќаваат и зони со мешовита намена во кои не постои доминација на ниту една од горенаведените намени.

ЧЕКОРИ НА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН

1. Определување на локациски барања
- 2а. Определување на просторни барања
3. Анализа на локациските погодности
4. Прелиминарна синтеза
- 2б. Рафинирање на просторните барања
5. Анализа на капацитетот на просторот
6. Изработка на алтернативни плански решенија
7. Избор од алтернативите и изработка на планот

Кај нас наменските, функционалните зони се определуваат според системот на класи на намени кој е составен од шест групи на класи на намени:

А – домување

Б – комерцијални и деловни намени

В – јавни институции

Г – производство, дистрибуција и сервиси

Д – зеленило, спорт, рекреација и меморијални простори

Е – инфраструктура

Зоните за домување се лоцираат во релативна близина на работните зони и зоните за рекреација или во зони кои со јавен транспорт се лесно достапни до работните зони и зоните за рекреација. Треба да се лоцираат во зони кои се оддалечени од некомпатибилни намени и извори на загадување. Треба да овозможат постоење на различни типови и густини на домување согласно локалните навики и преференци.

Работните зони се лоцираат во релативна близина на зоните за домување каде може да се обезбеди енергетски ефикасен систем на јавен транспорт; во релативна близина на други работни зони за да може да се обезбеди нивна комуникација; некои од работните зони треба да имаат лесен пристап до магистралните сообраќајници, железничка линија и сл., како и лесно да се поврзуваат на инфраструктурните системи со голем капацитет. Голема концентрација на работните зони треба да се избегнува и да се тежнее кон нивна рамномерна дистрибуција заради избегнување на концентрација на потенцијалното загадување и олеснување на рамномерната дистрибуција на сообраќајот.

Зони за рекреација и отворени простори Главните зони за рекреација, големите градски паркови и отворените простори треба да се поврзани во единствен систем кој води грижа за процесите во природата и обезбедува заштита на ретките природни целини.

Зони на градски центри и централни содржини Овие зони по својата природа се мултифункционални и опфаќаат содржини од културата, образованието, трговијата, угостителството и сл. Како и содржини од сферата на социјалната инфраструктура. Во своите рамки тие треба да содржат и одделни видови на домување за да се обезбеди целодневен циклус на активности во зоната.

Зони за специјална намена Во овие зони се лоцираат објекти од транспортната и другите видови инфраструктура, гробишта, депонии, пречистителни станици и сл. како и зони кои произлегуваат од специфичните функции поврзани со населбата како на пр. лечилишни комплекси, слободни царински зони, викенд населби и сл.

При определувањето на локациските барања (функционална зона со доминантна класа на намена) **треба да се има предвид и функционирањето на сообраќајниот систем, системот на управување со животната средина и можностите за реконструкција и реурбанизација.**

Сообраќајниот систем треба да е мултимодален, односно да ги интегрира јавниот и индивидуалниот колски сообраќај, како и велосипедскиот, пешачкиот и другите видови на градски сообраќај. Треба да е добро поврзан со регионалниот систем на патишта, да обезбедува ефикасен и енергетски рационален превоз на население и добра.

Управувањето со животната средина треба да се темели на стратегијата за развој на животната средина и да обезбеди заштита и рационално користење на постојните ресурси.

Реурбанизацијата и реконструкцијата на постојните градски делови треба да обезбеди подобрување на стандардот и условите на живеење во веќе реализираните градски делови како и ограничување на непотребното ширење на населбите во околниот простор преку зголемување на интензитетот на користење на веќе ангажираниот простор.

Фазата на определување на локациските барања во основа ги изразува квалитативните планерски определби.

2а. Определување на просторните барања:

Оваа фаза се фокусира врз *квантитативните* аспекти и обезбедува прелиминарни пресметки за потребните површини на земјиште и изграден простор за алокација на проширувањето на нови или реконструкцијата на постојни површини за различни намени. Вториот сегмент на оваа фаза следи по фазата 4 и се однесува на рафинирање на пресметките од фазата 2а.

3. Анализа на локациските погодности:

Оваа фаза опфаќа изработка на мапи на локациски можности и погодности кои се темелат врз состојбите на просторот / животната средина, на центрите на активност и на системите на инфраструктура и нивните зони на опслужување, при што паралелно се одвива процес на натамошно рафинирање на локациските барања.

4. Прелиминарна синтеза:

Врз основа на претходните три фази се прават првите шематски алтернативи на планираниот развој на просторот како прелиминарни скици кои поаѓаат од различни концепции за обемот и правците на ширење или реурбанизација на населбата и определување на различните наменски зони.

ЧЕКОРИ НА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН

1. Определување на локациски барања
- 2а. Определување на просторни барања
3. Анализа на локациските погодности
4. Прелиминарна синтеза
- 2б. Рафинирање на просторните барања
5. Анализа на капацитетот на просторот
6. Изработка на алтернативни плански решенија
7. Избор од алтернативите и изработка на планот

2б. Рафинирање на просторните барања:

Врз основа на прелиминарните скици се врши рафинирање на просторните барања, поврзано со различните појдовни основи за просторен развој на населбата, расположливиот простор и стандардите и нормативите за планирање на просторот.

5. Анализа на капацитетот на просторот:

Во оваа фаза се врши определување на капацитетот на просторот и можноста за акомодирање на одреден обем на изградба и активности. Капацитетот на просторот најчесто се изразува низ синтетски показатели на различни густини.

ЧЕКОРИ НА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН

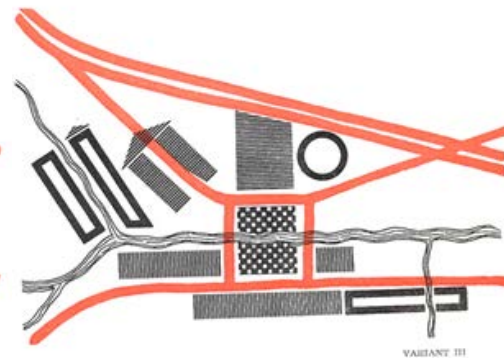
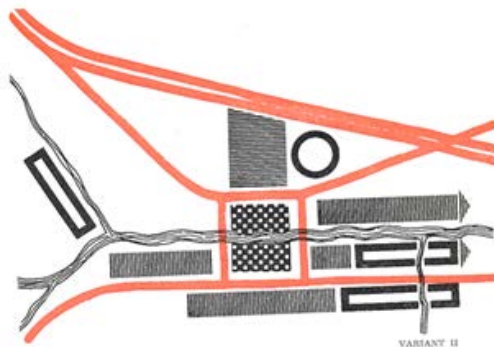
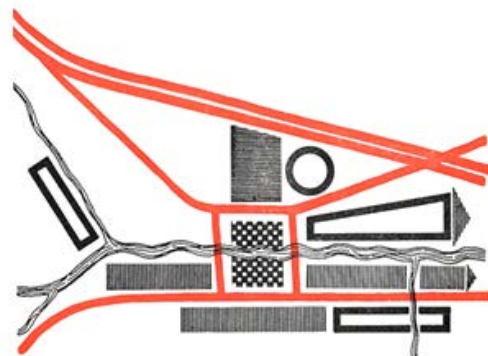
1. Определување на локациски барања
- 2а. Определување на просторни барања
3. Анализа на локациските погодности
4. Прелиминарна синтеза
- 2б. Рафинирање на просторните барања
5. Анализа на капацитетот на просторот
6. Изработка на алтернативни плански решенија
7. Избор од алтернативите и изработка на планот

6. Изработка на алтернативни плански решенија:

Оваа фаза не води во процес на синтеза и врамнотежување на локациските и просторните барања и расположливиот простор, изразен низ врамнотежувањето на побарувачката и понудата во зависност од локациските погодности и капацитетот на просторот.

Варијанти од Студијата за долгорочен развој на Скопје по земјотресот

VARIANT II

VARIANT III

ЧЕКОРИ НА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН

1. Определување на локациски барања
- 2а. Определување на просторни барања
3. Анализа на локациските погодности
4. Прелиминарна синтеза
- 2б. Рафинирање на просторните барања
5. Анализа на капацитетот на просторот
6. Изработка на алтернативни плански решенија
7. Избор од алтернативите и изработка на планот

7. Избор од алтернативите и изработка на планот:

Ова е финалната фаза во која се спроведува елиминирање на неусогласеностите и конфликтите во просторот.

Овие конфликти најчесто се јавуваат како конфликти:

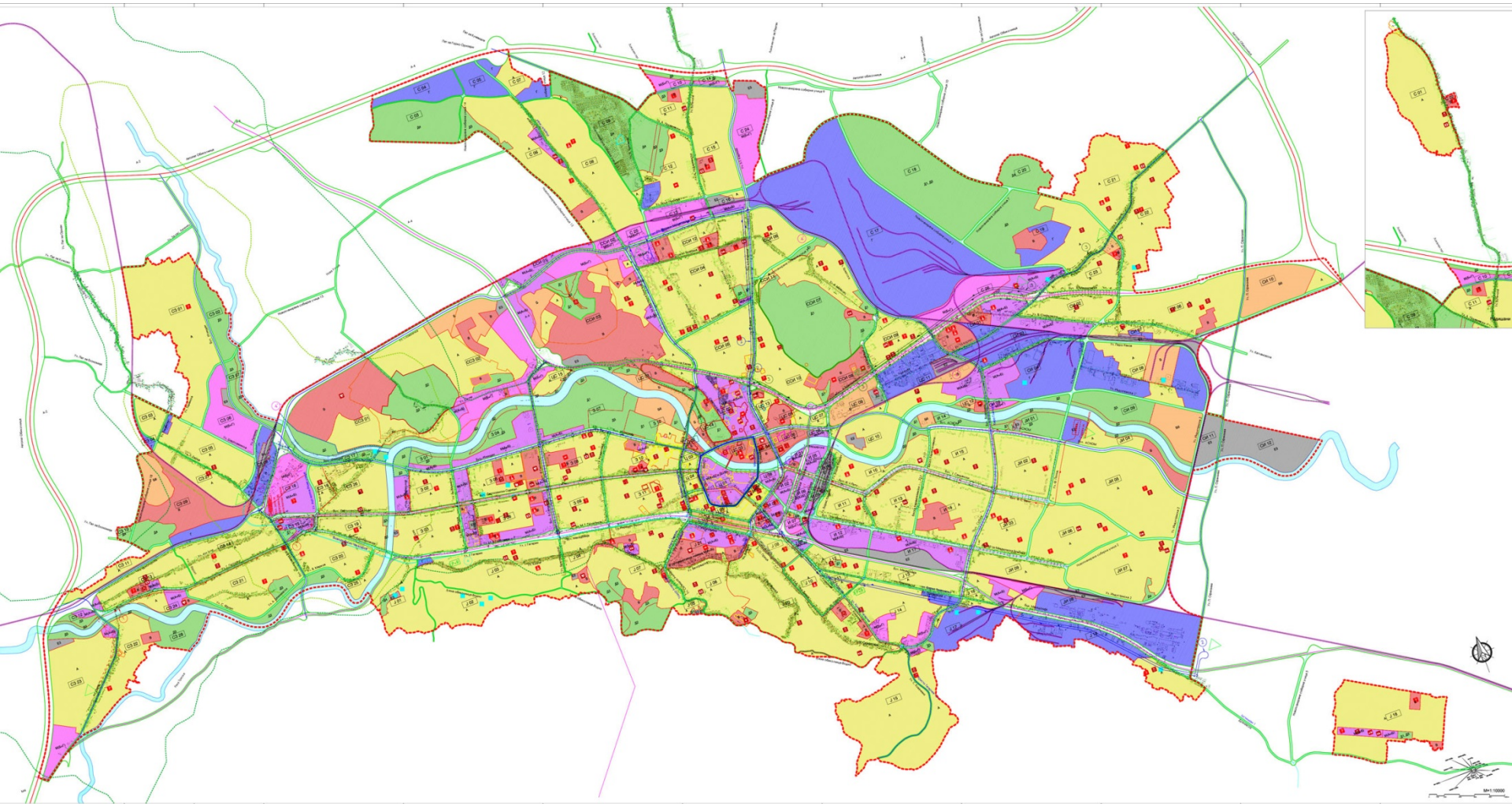
- помеѓу намените на земјиштето и транспортните и други инфраструктури;
- помеѓу самите намени;
- помеѓу природниот простор и процесите во него и намените на земјиштето и дејностите и активностите кои се одвиваат на него
- помеѓу планерските принципи и политичките одлуки.

Изработката на планот подразбира негова техничка обработка и презентација како услов за отпочнување на процесот на донесување на планот.

ЧЕКОРИ НА ИЗРАБОТКА НА УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН

1. Определување на локациски барања
- 2а. Определување на просторни барања
3. Анализа на локациските погодности
4. Прелиминарна синтеза
- 2б. Рафинирање на просторните барања
5. Анализа на капацитетот на просторот
6. Изработка на алтернативни плански решенија
7. Избор од алтернативите и изработка на планот

Генерален урбанистички план на Скопје, АПП, 2012 год.

УПАТСТВО ЗА ПРЕДАВАЊЕ НА ВЕЖБИТЕ

- Вежбите по предметот Урбанистичко планирање 2 се предаваат со „закачување“ на истите во делот assignments на MS Teams во соодветната група

- Вежбите се предаваат во pdf и dwg формат (acad 2015)

- Фајловите треба да се именуваат на следниот начин:

имепрезиме_бр. на индекс_ имепрезиме_бр. На индекс_вежба1_УП2_ментор
и

имепрезиме_бр. на индекс_ имепрезиме_бр. На индекс_вежба2_УП2_ментор

Вежбите 1 и 2 се предаваат одеднаш на 20.11.2021г. (сабота) до 23:59 часот